

Erziehungs-, Kultur- und Umweltschutzdepartement Graubünden
Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient dal Grischun
Dipartimento dell'educazione, cultura e protezione dell'ambiente dei Grigioni

Relasch d'ina Lescha davart la furmaziun professiunala superiura (LFPS; DG 426.000)

Rapport explicativ tar la consultaziun

Cuir, ils 17 da december 2024

Cuntegn

Il pli impurtant en furma concisa.....	3
I. Situaziun da partenza	4
1. Motiv e cundiziuns generalas.....	4
2. La furmaziun professiunala entaifer il sistem da furmaziun da la Svizra	5
3. Legislaziun ed activitads sin plaun federal	7
4. L'impurtanza da la furmaziun professiunala superiura per il chantun Grischun	7
5. Direcziun e finanziaziun da las scolas spezialisadas superiuras	9
5.1 Examen professiunel federal ed examen professiunel federal superiur	10
5.2 Scolas spezialisadas superiuras	11
6. Transfer da savida e da tecnologia (TST)	12
7. Intervenziuns politicas en connex cun la furmaziun professiunala	12
7.1 Incumbensa Brunold dals 21 d'avrigl 2022 concernent las cundiziuns generalas per in Green-Tec-Cluster en il Grischun.....	12
7.2 Incumbensa Heini dals 15 da zercladur 2023 concernent il rinforzament da la furmaziun professiunala en il Grischun.....	13
7.3 Incumbensa Müller dals 23 d'avrigl 2024 concernent il sustegn da segundas scolaziuns e da furmaziuns supplementaras.....	13
II. Finamiras e pretensiuns a la nova lescha	14
1. Nova lescha LFPS	14
2. Finamiras politicas	15
3. Dumondas da l'organisaziun e dals purtaders.....	15
4. Furmas da finanziaziun per la furmaziun professiunala superiura	15
4.1 Finanziaziun cun reconuschientscha dal dretg da contribuziuns	15
4.2 Calculaziun da la contribuziun pauschala.....	16
4.3 Pauschalas supplementaras e finanziaziuns da subject	18
4.4 Contribuziuns per investiziuns architectonicas	19
4.5 Finanziaziun senza reconuschientscha dal dretg da contribuziuns.....	19
III. Remartgas davart las singulas disposiziuns.....	20
IV. Midadas en auters relaschs	26
V. Consequenzas finanziaias e persunalas.....	28
1. Consequenzas finanziaias	28
2. Consequenzas persunalas	31
VI. Valitaziun da las consequenzas da la regulaziun (VCR).....	31
VII. Buna legislaziun	31
VIII. Plan da termins.....	31

Il pli impurtant en furma concisa

Cun la Lescha davart la furmaziun professiunala superiura (LFPS; DG 426.000) duai la furmaziun professiunala vegnir promovida pli fitg ed adattada a las cundiziuns generalas d'ozendi.

L'ambient da la furmaziun professiunala superiura è actualmain sutta mess ad ina ferma dinamica. Sin plaun federal emprovan ils partenadis da la furmaziun professiunala da cuntanscher, cun differentas intervenziuns politicas, optimaziuns che megliereschan la posiziun e la reconuschienscha da las instituziuns da la furmaziun professiunala superiura e da ses diploms. A medem temp cuntinuescha dentant anc adina il cumbat da concorrenza tranter ils differentes purschiders. Er sin plaun chantunal chatta la furmaziun professiunala superiura in grond interess politic. Pervia da la mancanza da persunas spezialisadas en differentas branschas datti pretensiuns da rinforzar la furmaziun professiunala superiura.

Cun la revisiun parziala da la Lescha davart las scolas autas e la perscrutaziun (LSAP; DG 427.200) ha la Regenza grischuna exprimì sia intenziun, d'adattar e da promover sistematicamain il sector da la furmaziun professiunala superiura ch'è impurtant per il chantun Grischun. Per cuntanscher quai, sto la libertad d'agir giuridica e materiala existenta vegnir esaurida. Particularmain en vista a las cundiziuns spezialas localas, economicas e demograficas dal chantun Grischun duain ils dus secturs «furmaziun professiunala superiura» e «scolas autas» vegnir reglads en atgnas leschas. Qua tras duai vegnir exprimida la gronda impurtanza economica e sociala da la furmaziun professiunala superiura per noss chantun.

Cun la LFPS vegnan persequitadas las suandantas finamiras:

- a) Las instituziuns da la furmaziun professiunala superiura en il Grischun e lur diploms duain daventar pli visibels e lur posiziun duai vegnir rinforzada per permetter da sa sviluppar vinavant il meglier pussaivel.
- b) La LFPS che duai vegnir stgaffida da nov, duai furmar ensemen cun la LSAP ina interfatscha ed uschia mussar l'impurtanza dal sistem da furmaziun dual cun mintgamai in ferm focus orientà a la pratica respectivamain a la scienza. Ils dus secturs terziars «furmaziun professiunala superiura» e «scolas autas» duain vegnir colliads pli ferm in cun l'auter areguard la tematica, la metodica e l'infrastructura.
- c) Per promover il transfer da savida e da tecnologia (TST) duai vegnir intensivà il barat tranter ils stgalims da furmaziun (instituziuns da perscrutaziun universitaras, scolas autas spezialisadas, scolas spezialisadas superiuras e stgalim secundar II) sco er cun l'economia.

- d) Per distgargiar finanziailmain las instituziuns da furmaziun professiunala superiura, che sa differenzieschan ina da l'otra areguard la purschida e la grondezza, duai vegnir abolida la contribuziun dals portaders da 2,5 pertschient.
- e) Per che las cundiziuns generalas per las instituziuns da furmaziun professiunala superiura possian satisfar a las pretensiuns pli autas, duai vegnir pussibilitada er ina finanziaziun pauschala, quai ultra da la finanziaziun da deficit che vala actualmain.
- f) La furmaziun professiunala superiura e la furmaziun professiunala da basa duain vegnir separadas ina da l'otra tras atgnas leschas. En la Lescha davart la furmaziun professiunala e davart purschidas da furmaziun cuntinuanta (LFurm; DG 430.000) duain a medem temp vegnir fatgas adattaziuns terminologicas e redacziunalas sco er vegnir midads tscherts puncts en regard material.

La debatta davart il project da lescha en il Cussegl grond è prevista en la sessiun d'avrigl 2026. La LFPS duai entrar en vigur il 1. da schaner 2027.

I. Situaziun da partenza

1. Motiv e cundiziuns generalas

Il sector da la furmaziun professiunala superiura è sutta mess ad ina gronda dinamica. Pervia da la debatta actuala enturn la mancanza da personas spezializadas en differentas branchas professiunalas sco er en l'entira Svizra daventa l'impurtanza d'absolventas e d'absolvents d'ina furmaziun professiunala supplementara (cun in diplom da scola spezializada superiura [SSS], cun in examen professiunal [EP] u cun in examen professiunal superiur [EPS]) pli e pli gronda. Cun lur scolaziun orientada al martgà da lavur èn ellas ed els personas spezializadas e caders dumandads, particularmain tar las interpresas pitschnas e mesaunas. Differentas intervenziuns politicas sin plaun naziunal sco er sin plaun chantunal pretendan perquai ina meglra posiziun ed in rinforzament general da la furmaziun professiunala superiura.

La transfurmaziun dal mund da lavur che vegn accelerada cuntinuadamain tras la digitalisaziun, pretenda adattaziuns dinamicas dals profils professiunals sco er da las scolaziuns e furmaziuns supplementaras correspondentas da la furmaziun professiunala superiura.

Cun l'introducziun da la finanziaziun da subject per absolventas ed absolvents da curs preparatorics per ils examens federali (EP ed EPS) ha la Confederaziun adattà las contribuziuns federalas sin il stgalim terziar per rinforzar la furmaziun professiunala superiura, quai cun restituir parzialmain ils custs da scolaziun a las absolventas ed als absolvents. Cun lantschar il project «Posiziunament da las SSS» ha il Secretariat da stadi per furmaziun,

retschertga ed innovaziun (SEFRI) ultra da quai prendì en mira da posizunar meglier las scolas spezialisadas superiuras sin plaun naziunal ed internaziunal e da rinforzar lur orientaziun al martgà da lavur cun mesiras sistematicas.

La concentraziun geografica da las instituziuns cun purschidas da la furmaziun professiunala superiura en ils centers d'aglomeraziun naziunals èn, ensemen cun las differentas grondezzas dals manaschis en il Grischun, ina sfida per la politica regiunala. En vista a l'eventuala reduenziun da studentas e students intrachantunals pervia dal svilup demografic ed en vista a las sfidas da l'entira Svizra gia menziunadas èsi indispensabel da promover pli fitg la scola e la furmaziun supplementara professiunala, per che las scolas spezialisadas superiuras possian sa posizunar meglier sin plaun regiunal e naziunal ed uschia rinforzar la creschientscha economica en il chantun Grischun. Er sin plaun chantunal ston perquai las cundiziuns generalas legalas da la furmaziun professiunala superiura vegnir adattadas als basegns d'ozendi.

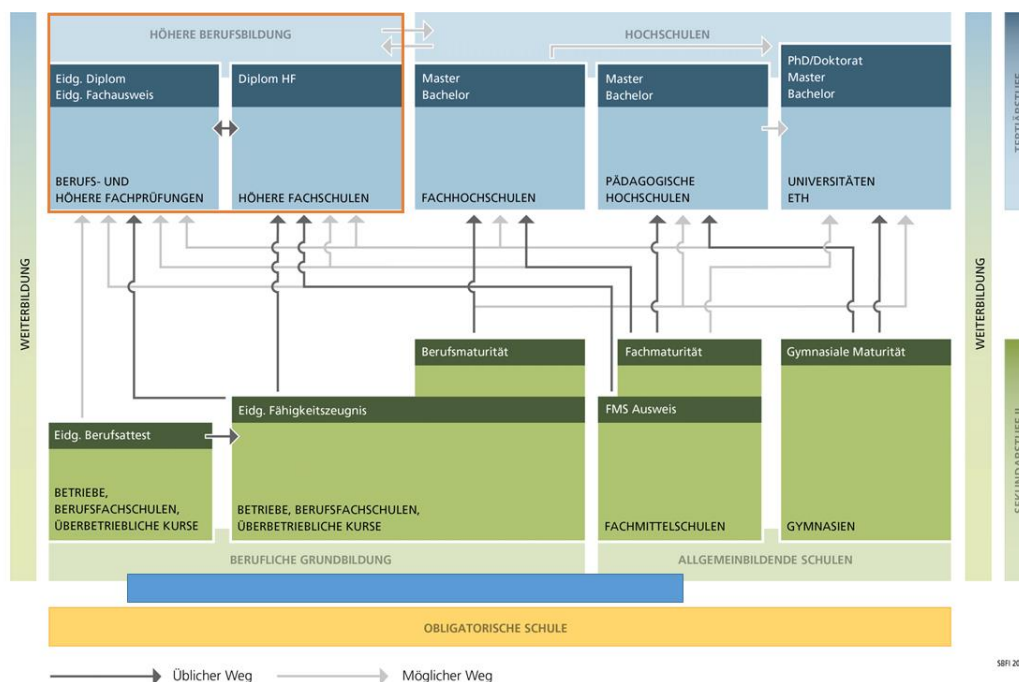
La finanziaziun actuala da las scolas spezialisadas superiuras betg purtadas dal chantun è vegnida analisada per incumbensa da la Regenza (conclus dals 15 da settember 2015) e vegnida documentada en in rapport da l'onn 2020 per mauns da la Regenza. Ultra d'ina survista da la situaziun cun ils avantatgs ed ils dischavantatgs dal model da finanziaziun actual èn vegnids preschentads er models da finanziaziun per il futur. Uschia vegni tranter auter proponì da porscher ina finanziaziun pauschala sco moda da finanziaziun supplementara, ultra da la finanziaziun da deficit d'ozendi. En quest connex ston ins menziunar, che la finanziaziun globala vegn en dumonda mo per las instituziuns purtadas dal chantun.

Cun la nova LFPS po la furmaziun professiunala superiura daventar pli visibla e lur ulteriur svilup vegnir promovì. Cun la pussaivladad da la finanziaziun pauschala duain plinavant las scolas spezialisadas superiuras existentas che han mintgamai differentas structures, vegnir sustegnidas pli individualmain. A medem temp duain las instituziuns da furmaziun professiunala superiura avair vinavant la pussaivladad da cumpletar e d'engrondir la pauschala actuala. La furmaziun professiunala superiura po uschia vegnir cumplettada e rinforzada en il chantun Grischun.

2. La furmaziun professiunala entaifer il sistem da furmaziun da la Svizra

Il sistem da furmaziun svizzer formal sa cumpona da quatter plauns. El è dividì en la scola primara ed en il stgalim secundar I. Suentar il temp da scola obligatoric suonda il stgalim secundar II cun las scolas da maturitad a temp cumplain (uschenumnadas «scolas da furmaziun generala»), cun la furmaziun professiunala da basa e cun purschidas transitoricas sco pussaivel stgalim intermediar tranter la scola obligatorica e la furmaziun professiunala da basa.

A partir dal stgalim secundar II cumenza il sistem da furmaziun dual cun direcziun orientada a la professiun u a la scienza. Questa dualitad vegn cuntinuada sin il stgalim terziar cun ils dus secturs «furmaziun professiunala superiura» e «scolas autas». Tar la furmaziun professiunala superiura tutgan ils diploms da las scolas spezialisadas superiuras (SSS) sco er dals examens professiunals e dals examens professiunals superiurs (EP ed EPS).

Funtauna: SEFRI 2019, Sistem da furmaziun svizzer

Cun la furmaziun professiunala superiura ha la Svizra in instrument unic per acquirar ulteriuras qualificaziuns professiunalas sin il stgalim terziar.

Las furmaziuns SSS preparan per ina responsabladad professiunala u directiva pretensiusa. Ellas promovan l'abilitad da pensar en moda autonoma, metodica e cumplessiva e pon vegnir absolvidas per il solit er cumplementarmain a la professiun (a temp parzial). Las furmaziuns SSS vegnan purschidas dad instituziuns da furmaziun privatas e publicas e las absolventas ed ils absolvents obtegnan in diplom reconuschì da la Confederaziun cun il supplement «SSS», sch'ellas ed els termineschan cun success la furmaziun. La valur speziala da las scolas spezialisadas superiuras è lur colliaziun cun la pratica professiunala.

Ils examens federals (EP ed EPS) èn concepids per glied da professiun che vul approfondar cun cleras finamiras sias enconuschientschas professiunalas e che ha en mira ina funcziun da cader u da manar ina interpresa. Ils examens vegnan organisads da las federaziuns professiunalas. Per regla ha la preparaziun dals examens lieu en il rom d'in curs preparatoric cumplementar a la professiun.

3. Legislaziun ed activitads sin plaun federal

Per manar scolas spezialisadas superiuras sco er instituziuns cun purschidas da la furmaziun professiunala superiura vala da princip la libertad da commerzi e da mastergn. La Confederaziun è activa subsidiarmain e procura en quest sector oravant tut per il connex general, sco ch'igl è usità en il sistem da la furmaziun professiunala. La promoziun da las scolas spezialisadas superiuras è en emprima lingia chaussa dals chantuns.

Cuntrari a las scolas autas na vegnan las instituziuns da la furmaziun professiunala superiura betg acreditadas. Las furmaziuns SSS ston dentant vegnir approvadas da la Confederaziun. Ils diploms EP ed EPS vegnan reconuschids sin plaun federal. Per consequenza na ston quests diploms betg vegnir purschids stringentamain da scolas spezialisadas superiuras. En Svizra han las instituziuns cun purschidas da la furmaziun professiunala superiura perquai differentas furmas. Ellas sa differenzieschan areguard ils purtaders, la furma giuridica e l'organisaziun sco er areguard lur purschidas e lur finanziaziun.

Pervia da las discussiuns dals ultims onns sa fatschenta la Confederaziun actualmain cun il posiziunament da las SSS, tranter auter cun dretgs da denominaziun, supplements da titel sco er cun la collavuraziun tranter ils acturs da la furmaziun professiunala superiura e las scolas autas. Pervia da questas mesiras dovri adattaziuns en la Lescha federala davart la furmaziun professiunala (LFPr; CS 412.10) ed en l'Ordinaziun davart la furmaziun professiunala (OFPr; CS 412.101). Quant enavant che eventualas midadas dal dretg federal vegnan ad avair in effect sin la LFPS che vegn discutada qua, na pon ins actualmain betg anc dir.

4. L'impurtanza da la furmaziun professiunala superiura per il chantun

Grischun

Ils chantuns sco er las organisaziuns dal mund da lavur (OdML) han ina rolla impurtanta en connex cun las sfidas actualas da la furmaziun professiunala. Per il chantun Grischun èsi fitg relevant, tge purschidas da furmaziun ch'i dat effectivamain en las regiuns e co ch'ils purschiders sa cunvegnan cun las personas che vulan far ina tala furmaziun sco er cun las interpresas industrialas, da mastergn, da servetsch e da provediment ch'èn interessadas. La furmaziun professiunala superiura rinforza la pitga principala da l'economia d'interpresas pitschnas e mesaunas. E l'economia d'interpresas pitschnas e mesaunas è ina pitga predominanta da la colonisaziun dal chantun.

Per la politica dal martgà da lavur gioghi ina gronda rolla, tge purschidas da furmaziun da scolas spezialisadas superiuras che stattan a disposiziun a las studentas ed als students

potenzials dal chantun. Evaluaziuns da l'Uffizi federal da statistica¹ mussan cleramain a maun da las cifras dals onns 2016–2022, che la furmaziun professiunala supplementara vegn frequentada cun prioritad en l'agen chantun, sche la purschida giavischada è avant maun. Sche studentas e students han la pussaivladad d'absolver lur furmaziun professiunala supplementara en la proxima vischinanza da lur piazza da lavur, daventi pli probabel, ch'ellas ed els sa decidan in summa per ina furmaziun professiunala supplementara. Lur savida acquistada po alura vegnir integrada en interpresas localas. Plinavant èsi uschia pussaivel d'impedir, che forzas da lavur qualificadas cun in know-how specific (brain drain) bandunan il Grischun e sa rendan en centers d'aglomeraziun.

En il Grischun han ils purtaders da las scolas spezialisadas superiuras ina concepziun da dretg privat u da dretg public. Il Center da furmaziun per la sanadad ed ils fatgs socials (CFSS) è l'unica scola spezialisada superiura en il Grischun che vegn purtada dal chantun. Sin basa da l'art. 26 LFurm ha la Regenza renconuschì il dretg da contribuziuns da las suandantas scolas spezialisadas superiuras betg purtadas dal chantun: la ibW Scola professiunala superiura da la Svizra Sidorientala, la EHL SETH Scola d'hotellaria Passugg, la Scola spezialisada superiura da pedagogia sociala Zizers e l'Academia Engiadina SA.

Il Plantahof, ch'è integrà en l'administraziun chantunala, porscha differentas purschidas da furmaziun da la furmaziun professiunala superiura en il sector da l'agricultura. Ultra da curs per obtegnair in EP u in EPS federal porscha il Plantahof las furmaziuns SSS en tecnica agrara, quai en collavuraziun cun il center da furmaziun professiunala Arenenberg (TG) e cun il center da furmaziun agricola Rheinhof a Salez (SG).

Per incumbensa da la Fundaziun Scola interchantunala da selviculturs Maiavilla (SISM) porscha la ibW Scola professiunala superiura da la Svizra Sidorientala, en il Center da furmaziun per il guaud a Maiavilla, purschidas da furmaziun en il sector da l'economia forestala.

Durant la perioda da prestaziun 2021–2024 vegn il CFSS sustegni sco scola spezialisada superiura purtada dal chantun cun ina contribuziun globala da circa 14 milliuns francs per onn.

Las scolas spezialisadas superiuras betg purtadas dal chantun vegnan sustegnidas en total cun var 10 milliuns francs per onn (cf. credits singuls dal quint economic en il conto dal UMS 4221.363117 Contribuziuns a scolas spezialisadas superiuras en il chantun). La suandanta tabella mussa las repartiziuns proporziunalas per las singulas scolas spezialisadas superiuras betg purtadas dal chantun.

---

¹ Communicaziun a las medias da l'Uffizi federal da statistica dals 22 d'avrigl 2024: «Quatter da diesch personas diplomadas han frequentà ina scola spezialisada superiura ordaifer il chantun da domicil. La mobilitad da personas cun in diplom d'ina scola spezialisada superiura 2017–2021.»

Scolas spezialisadas superiuras betg purtadas dal chantun	Repartiziun dals totalmain circa 10 milliuns francs per onn [en pertschient]
ibW Scola professionala superiura da la Svizra Sidorientala	56
EHL SSTH Scola d'hotellaria Passugg	19
Academia Engiadina SA	17
Scola spezialisada superiura da pedagogia sociala Zizers	8
Total	100

Questas quatter scolas spezialisadas superiuras betg purtadas dal chantun han ina structura fitg differenta areguard la vastadad da lur purschida da furmaziun sco er areguard lur grondezza. La repartiziun proporziunala da las tut en tut 1000 studentas e students en furmaziuns SSS sco er en curs per EP ed EPS federals sin tut las scolas spezialisadas superiuras betg purtadas dal chantun vegn mussada en la tabella qua sutvart.

Scolas spezialisadas superiuras betg purtadas dal chantun	Repartiziun da las tut en tut 1000 studentas e students sin las furmaziuns SSS sco er sin curs per EP ed EPS federals [en pertschient]
ibW Scola professionala superiura da la Svizra Sidorientala	72
EHL SSTH Scola d'hotellaria Passugg	13
Academia Engiadina SA	6
Scola spezialisada superiura da pedagogia sociala Zizers	9
Total	100

5. Direcziun e finanziaziun da las scolas spezialisadas superiuras

Regulaziuns concernent ils diploms da la furmaziun professionala superiura (SSS, EP ed EPS) chattan ins actualmain en la LFurm sco er en l'Ordinaziun davart la furmaziun professionala e davart purschidas da furmaziun cuntinuanta (OFurm; DG 430.100), en l'Ordinaziun davart il subvenziunament d'edifizis en la furmaziun professionala, en purschidas da furmaziun cuntinuanta e da scolas autas (Ordinaziun da construcziun LFurm; DG 430.150),

en l'Ordinaziun davart la finanziaziun dal deficit da las instituziuns da la furmaziun professiunala e da purschidas da furmaziun cuntinuanta (Ordinaziun da deficit; DG 430.300) ed en l'Ordinaziun davart contribuziuns a furnituras ed a furniturs da prestaziuns senza finanziaziun da deficit en la furmaziun professiunala ed en purschidas da furmaziun cuntinuanta (Ordinaziun da contribuziuns; DG 430.350).

Analogamain a las scolas autas chantunalas vegn il CFSS manà tras il chantun, cun ina incarica da prestaziun che dura per regla 4 onns e cun ina contribuziun globala. La contribuziun globala vegn concludida dal Cussegl grond en il rom dal process da budgetaziun.

Las scolas spezialisadas superiuras betg purtadas dal chantun vegnan manadas e sustegnidas cun in contract da basa che dura per regla 4 onns e cun ina finanziaziun da deficit. Il preventiv general per la finanziaziun da las scolas spezialisadas superiuras vegn mintgamai concludì dal Cussegl grond. Suentar il conclus dal Cussegl grond communitgescha il departament a las scolas spezialisadas superiuras cun in contract annual l'import da la contribuziun chantunala che stat a disposiziun ad ellas.

Las incaricas da prestaziun sco er ils contracts da basa vegnan mintgamai emess parallelmain al cumenzament dal nov program da la Regenza. Il program da la Regenza è concepì per ina perioda da planisaziun da 4 onns, analogamain a la durada d'ina incarica da prestaziun resp. d'in contract da basa. El circumscriba las pli impurtantas finamiras ed activitads da la Regenza durant quest temp.

5.1 Examen professiunal federal ed examen professiunal federal superiur

Dapi l'onn 2018 survegnan las absolventas ed ils absolvents da curs che preparan per in examen federal (EP ed EPS) in sustegn finanziel direct tras la Confederaziun (finanziaziun da subject tenor l'art. 56a LFPr), sch'els absolvan l'examen federal suenter il curs. Uschia han ins creà ina regulaziun da finanziaziun ch'è unitara per l'entira Svizra. Concretamain survegnan las absolventas ed ils absolvents ina restituziun da maximalmain 50 pertschient dals custs imputabels. L'import maximal per il EP è 9500 francs e per il EPS 10 500 francs. Quai vala independentamain dal success als examens. Percunter paga la Confederaziun damain contribuziuns pauschalas als chantuns.

Cun l'introducziun da la finanziaziun da subject a partir dal 2018 ha la Confederaziun persequità differentas finamiras, sco la distgargia finanziala da las studentas e dals students, l'adattaziun da la finanziaziun dals curs preparatorics al pajament da contribuziuns per studentas e students dal stgalim terziar A, la libertad da tscherner ils purschiders da curs preparatorics, ina pli gronda attractivitat dals examens professiunals e dals examens professiunals superiurs sco er in'utilisaziun dals meds finanzials armonisada per curs preparatorics sustegnids dal maun public.

5.2 Scolas spezialisadas superiuras

Tenor l'art. 29 LFPr surveglian ils chantuns las scolas spezialisadas superiuras. En il mussa-via da l'Uffizi federal da furmaziun professiunala e da tecnologia (UFFT) dal 1. da mars 2010 davart la surveglianza e la via da meds legals tar scolas spezialisadas superiuras èsi fixà, ch'ils purschiders che mainan tras la medema furmaziun SSS en plirs chantuns, vegnian controllads dal chantun da staziunament respectiv. Analogamain a quest princip reglescha la Cunvegna interchantunala davart las contribuziuns per las scolaziuns da las scolas spezialisadas superiuras (CSSS), che la conclusiun d'ina incarica da prestaziun tranter il chantun da staziunament ed il purschider da furmaziun saja ina da las premissas per avair il dretg da survegnir contribuziuns (art. 3 al. 1 lit. b CSSS). Quest princip vala er per furmaziuns ch'il medem purschider maina tras en ina filiala che sa chatta en in auter chantun. Per integrar ina tala furmaziun SSS en la CSSS sto esser avant maun ina cunvegna da prestaziun cun il chantun da staziunament da la filiala.

La CSSS è dapi l'onn da studi 2015/16 la basa, per che las studentas ed ils students hajan ils medems dretgs en connex cun l'access a las furmaziuns SSS. La cunvegna regla en spezial l'autezza da las contribuziuns ch'in chantun sto prestar als daners da scola, per che sias studentas e ses students possian frequentar ina scola extrachantunala. Il chantun da domicil CSSS d'ina studenta u d'in student è il chantun da domicil il mument, cura che la scolaziun cumenza respectivamain l'ultim chantun, nua che studentas e students maiorens han abità almain 2 onns senza interrupziun ed èn stads finanzialmain independents. senza esser a medem temp en furmaziun (art. 5 CSSS). Dapi la stad 2015 fan tut ils chantuns part da la cunvegna CSSS.

Ils chantuns da cunvegna fixeschan l'autezza da las contribuziuns semestrilas per studenta u student. Questas contribuziuns calculescha la Conferenza svizra da las directuras e dals directurs chantunals da l'educaziun publica (CDEP) mintga 2 onns sin basa d'evaluaziuns dals custs tar las scolas spezialisadas superiuras. Per ils medems studis valan las medemas contribuziuns en l'entira Svizra.

En il chantun Grischun vegnan las scolas spezialisadas superiuras betg purtadas dal chantun, sustegnidas cun ina finanziaziun da deficit. Suentar la clusiun dal quint annual vegn il deficit da gestiun calculà tenor l'art. 35 LFurm sco suonda: «Ils custs imputabels dal manaschi da scola minus il retgav imputabel. Il retgav imputabel sa cumpona dals daners da scola, da contribuziuns d'auters chantuns (CSSS) sco er d'ulteriuras entradas.» Tenor l'art. 39 LFurm vegn ultra da quai incassada ina contribuziun dals purtaders da 2,5 % dal deficit da gestiun.

6. Transfer da savida e da tecnologia (TST)

Perquai ch'i mancan adina dapli personas spezializadas en differents champs professiunals e branschas sco er pervia da la midada dal clima resp. perquai che las mesiras per proteger il clima èn daventadas pli e pli impurtantas ils ultims onns, èsi necessari da tegnair quint pli fitg dal TST tranter la furmaziun, la perscrutaziun e l'economia (cf. 7 intervenziuns politicas en connex cun la furmaziun professiunala). Cunquai che las scolas spezializadas superiuras sa basan fermamain sin la pratica, giogan ellas ina rolla pli e pli impurtanta en connex cun il TST. Ellas furman sistematicamain personas spezializadas e caders, che lavuran – sch'i va bain – en ina interpresa da la regiun.

La promoziun dal TST premetta in barat regular ed intensiv, betg mo tranter las scolas spezializadas superiuras e l'economia, mabain tranter tut ils stgalims da furmaziun (particularmain entaifer il stgalim terziar tranter las scolas autas e las scolas spezializadas superiuras sco er sin il stgalim secundar II cun las scolas professiunals e las scolas medias) e l'economia. Per che la collavuraziun dals acturs numnads possia vegnir promovida specificamain, sto il chantun concepìr las cundiziuns generalas uschia, ch'in barat d'infurmaziuns vicendaivel e cuntinuant è garantì il meglier pussaivel en il triangul da furmaziun, perscrutaziun ed economia. En quest connex duai vegnir promovida la collavuraziun e persequitada ina ferma focussaziun sin ils secturs centrals ambient, tecnica ed economia.

7. Intervenziuns politicas en connex cun la furmaziun professiunala

7.1 Incumbensa Brunold dals 21 d'avrigl 2022 concernent las cundiziuns generalas per in Green-Tec-Cluster en il Grischun

L'incumbensa Brunold pretenda, che la Regenza promovia – en il rom da la segunda etappa dal Plan d'acziun Green Deal (AGD) – mesiras a favur d'ina economia futura ch'è persistenta e che schanegia las resursas. En quest connex duai ina cumpart adequata dals meds finansials vegnir impundida en ils secturs furmaziun, perscrutaziun applitgada, innovaziun e creaziun da raits, per che las interpresas pitschnas e mesaunas possian profitar spezialmain dal TST respectiv sco er da cussegliaziuns. L'incumbensa Brunold è colliada cun la finamira, ch'il Grischun possia sa sviluppar ad in cluster economic davart il tema economia persistenta e green tec. Quai è mo pussaivel, sch'il chantun stgaffescha las cundiziuns generalas respectivas.

En vista a questa consultaziun tematisescha l'incumbensa particularmain la furmaziun professiunala superiura, che stoppia vegnir rinforzada sistematicamain, per generar avunda forzas spezializadas per realisar il AGD.

Il relasch d'ina LFPS tegna quint dal giavisch da rinforzar e da promover las cundiziuns generalas da la furmaziun professiunala superiura. Cun reglar da nov questas cundiziuns generalas en in'atgna lescha, survegn quest sector terziar ina pli gronda atenziun ed in pli grond effect vers anora (guardar chapitel4). Las mesiras da promoziun rinforzadas cun ina nova finanziaziun supplementara (finanziaziun pauschala) porschan a las instituziuns cun purschidas da la furmaziun professiunala superiura dapli libertad d'agir per l'ulteriur svilup organisatoric e finanziar.

Actualmain vegn elavurada la Lescha davart la promoziun e la finanziaziun da mesiras per la proteziun dal clima e per l'adattaziun al clima en il Grischun (Lescha davart il fond per il clima, LCCLima). En quest connex èsi previs da conceder contribuziuns da promoziun per mesiras en il sector da la furmaziun terziara e da la perscrutaziun sco er per purschidas da la furmaziun supplementara (art. 9 lit. j LCCLima).

7.2 Incumbensa Heini dals 15 da zercladur 2023 concernent il rinforzament da la furmaziun professiunala en il Grischun

L'incumbensa Heini tematisescha la situaziun actuala da la mancanza da forzas da lavur en l'economia sco er tar il maun public. En quest connex vegni accentuà, che la sfida da chattar forzas da lavur scoladas daventa pli e pli gronda per il Grischun sco piazza economica, e ch'isto perquai vegnir rinforzada e promovida la rolla da la furmaziun professiunala da basa e da la furmaziun professiunala superiura per cumbatter la mancanza da persunas spezializadas en il chantun.

En quest regard vegn la Regenza incumbensada da definir e da realisar mesiras per rinforzar persistentmain la furmaziun professiunala da basa e supplementara en tut ils secturs e sin tut ils stgalims che pertutgan il champ da cumpetenzza dal chantun, sco er da sviluppar vinavant las basas legalas correspondentas. Ultra da quai duai la finanziaziun da la furmaziun professiunala vegnir augmentada adequatmain sin tut ils stgalims.

L'impurtanza e la colliaziun da tut ils acturs dal stgalim terziar èn gia vegnidas exprimidas cun numnar explicitamain las scolas spezializadas superiuras en il rom da la revisiun parziala da la LSAP. Cun questa consultaziun vegn – sco annunzià en la resposta da la Regenza – ultra da quai instradada l'elavuraziun d'ina atgna LFPS, quai cun examinar ina flexibilisaziun da la finanziaziun.

7.3 Incumbensa Müller dals 23 d'avrigl 2024 concernent il sustegn da secundas scolaziuns e da furmaziuns supplementaras

L'incumbensa Müller sa referescha a l'emprender per vita duranta, che vegn incità da la svelta transfurmaziun dal mund da lavur ed oravant tut rinforzada tras la digitalisaziun. L'ir enturn cun questa sfida speziala rinforza il basegn da vegnir sustegnì finanziarment per

puodair frequentar scolaziuns e furmaziuns supplementaras. L'incumbensa pretenda perquai, che la Regenza extendia per personas creschidas il dretg da survegnir stipendis en moda commensurada sin scolaziuns, sin segundas scolaziuns e sin furmaziuns supplementaras.

En sia resposta declera la Regenza, che er las personas en la segunda mesadad da lur vita professiunala possian vegnir sustegnidas durant ina scolaziun u furmaziun supplementara, per ch'ellas restian uschia en la vita professiunala. Quai saja central en vista a l'engrandiment dal potenzial da forzas da lavur per l'economia. Ultra d'ina buna purschida da scolaziuns e furmaziuns supplementaras, ch'è accessibla en moda simpla, èn ils stipendis in instrument complementar per sustegnair sistematicamain personas dad «emprender per vita duranta» resp. per prestar ina contribuziun als custs supplementars che resultan da la scolaziun. La Regenza vul sustegnair las pretensiuns creschentas da l'emprender per vita duranta en vista al mund professiunal da l'avegnir. Sa basond sin il project «Furmaziun professiunala 2030» ha ella perquai – tras la revisiun parziala da l'Ordinaziun da stipendis (OStip; DG 450.250) dals 30 da matg 2023 – gia avert, entaifer las pussaivladads legalas, pli fitg la limita da vegliadetgna per in tschert circol da retschaviders.

En la nova LFPS vegnan las finamiras da l'incumbensa resguardadas e l'access a la furmaziun professiunala supplementara vegn facilità per personas cun domicil CSSS en il chantun Grischun. Cun francar – sco proponì – ina pauschala supplementara en la lescha duain las personas pudair frequentar ina furmaziun SSS per cundiziuns pli favuraivlas.

II. Finamiras e pretensiuns a la nova lescha

1. Nova lescha LFPS

En il rom da la repartiziun federala da las incumbensas e partind dals basegns existents da la furmaziun professiunala superiura en il Grischun vul il chantun stgaffir ina legislaziun innovativa per promover la furmaziun professiunala superiura.

La nova lescha duai:

- a) cuvrir il sector terziar ensemen cun la LSAP vertenta;
- b) avair in effect positiv sin la collavuraziun dals dus secturs terziars;
- c) stgaffir las cundiziuns generalas, per che las instituziuns da la furmaziun professiunala superiura possian fixar, ensemen cun las federaziuns economicas e cun las OdML, la purschida da furmaziuns;
- d) concepìr las cundiziuns generalas per financiar las instituziuns da la furmaziun professiunala superiura uschia, che quellas pon sa sviluppar vinavant en moda individuala ed il meglier pussaivel;

e) stgaffir premissas favuraivlas per l'adattaziun e l'expansiun, per che las instituziuns da la furmaziun professiunala superiura mettian a disposiziun purschidas complementaras en il chantun Grischun e rinforzian ed extendian la furmaziun professiunala superiura.

2. Finamiras politicas

La promoziun da la furmaziun professiunala superiura è in element central da la politica economica regiunala. En vista a quest fatg duain las scolas spezialisadas superiuras ch'existan actualmain en il Grischun ed eventualas novas instituziuns cun purschidas da la furmaziun professiunala superiura survegnir ina impurtanza adequata en connex cun la finanziaziun.

D'ina vart sto vegnir rinforzada la vart instrumentala – tar las scolas spezialisadas superiuras chantunalas sur l'incarica da prestaziun e tar las scolas spezialisadas superiuras actualas betg purtadas dal chantun sur il contract da basa (cf. chapitel 5). Da l'autra vart duai la finanziaziun chantunala vegnir concepida effizientamain ed efficaciamain per promover tut las instituziuns da las scolas spezialisadas superiuras.

En emprima lingia duai la lescha definir cleras cundiziuns e pretensiuns per terzas personas che vulan manar en il Grischun ina instituziun da la furmaziun professiunala superiura resp. ina scola spezialisada superiura, e quai particularmain areguard la renconuschientscha dal dretg da contribuziuns, la qualitat da l'instrucziun, ils purtaders e l'organisaziun, inclusiv la surveglianza e la cooperaziun. La rolla directiva dal chantun procura en quest connex adina er, che las cundiziuns da la Confederaziun vegnan realisadas.

3. Dumondas da l'organisaziun e dals purtaders

La regulaziun directa da portfolios, da cuntegns didactics e da furmaziuns da las scolas spezialisadas superiuras duai vegnir fatga tras las scolas e lur purtaders. En cas excepziunals po il chantun er esser sez il purtader d'ina scola spezialisada superiura, sco che quai è gia oz il cas tar il CFSS. Ina tala soluziun daventa necessaria en cas da relaziuns spezialas en ina branscha, en cas d'ina fusiun cun in'autra instituziun statala u per motivs da la politica regiunala.

4. Furmas da finanziaziun per la furmaziun professiunala superiura

4.1 Finanziaziun cun renconuschientscha dal dretg da contribuziuns

Sin basa dal «Rapport davart la finanziaziun da las scolas spezialisadas superiuras e dals curs preparatorics per acquistar ils examens professiunals federals ed ils examens professiunals federals superiurs (EP ed EPS) en il chantun Grischun» e sin fundament da las experientschas fatgas en la pratica duai vegnir introducì in sistem da finanziaziun pli simpel e

pli transparent, e quai ultra da la finanziaziun da deficit per las scolas spezialisadas superiuras betg purtadas dal chantun. Quai duai pussibilitar e promover a las instituziuns d'agir libramain tenor princips d'interpresa. La finanziaziun chantunala sa drizza en emprima lingua tenor la prestaziun (dumber da studentas e students) da las singulas instituziuns, duai dentant er pussibilitar promoziuns spezialas per motivs specificis da la politica da furmaziun u da la politica economica.

Proponida vegn ina finanziaziun pauschala orientada a la prestaziun, che vegn pajada per studenta u student cun domicil CSSS en il Grischun. La pauschala per studenta u student sa basa sin ina valur da referenza ch'è objectivamain transparenta e che ha in vast fundament. Sco basa per la valur da referenza servan las contribuziuns ch'èn fixadas en la Cunvegna interchantunala davart las contribuziuns per las scolaziuns da las scolas spezialisadas superiuras (CSSS)².

La finanziaziun pauschala che vegn proponida da nov vegn fatga sin basa da la furma da finanziaziun cumprovada en il sector da las scolas medias. Sco mesira vala il dumber da studentas e students cun domicil CSSS en il Grischun.

Per promover tut las scolas spezialisadas superiuras en il chantun duai vegnir adattada er la finanziaziun da deficit. En il rom da la calculaziun da las contribuziuns tras il UMS èsi sa mussà, ch'ils purtaders da las scolas spezialisadas superiuras han pli e pli grondas difficultads da sa procurar lur contribuziun da 2,5 pertschient dal deficit da gestiun ch'è fixada en la lescha. Sco per las scolas spezialisadas superiuras duai en l'avegnir la contribuziun dals purtaders er scrudar per las scolas spezialisadas superiuras.

Per las scolas spezialisadas superiuras existentas betg purtadas dal chantun en il Grischun datti uschia sin basa da differents criteris (p.ex. bransch, grondezza u lieu) la pussaivladad da tscherner il model da finanziaziun adattà: finanziaziun da deficit (per dapli segirezza da planisaziun) ubain finanziaziun pauschala (cun ina pli gronda ristga, dentant cun dapli libertad economica).

4.2 Calculaziun da la contribuziun pauschala

Instituziuns da la furmaziun professiunala superiura cun dretg da contribuziuns renconuschì survegnan ina contribuziun pauschala per mintga studenta u student che ha ses domicil CSSS en il Grischun e che absolvescha ina furmaziun SSS u in curs per acquistar in EP u EPS. Quella sa cumpona d'ina pauschala da basa e d'ina pauschala per il svilup da l'organisaziun.

---

²Cunvegna interchantunala davart las contribuziuns per las scolaziuns da las scolas spezialisadas superiuras (CSSS), mars 2023, chapitel III Contribuziuns, p. 3 ss.

La pauschala da basa s'orientescha a la contribuziun CSSS respectiva che vegn eruida da nov mintga 2 onns tras la CDEP. La contribuziun CSSS è ina valur da cumparegliaziun inter-chantunala ch'exprima en moda represchentativa la media dals custs d'ina furmaziun SSS. Tenor la glista da contribuziuns CSSS da la CDEP vegni inditgà, quant che auters chantuns pajan per semester per lur studentas e students a l'instituziun da la furmaziun professiunala superiura. Questas contribuziuns cuvran mintgamai ina procentuala da la media dals custs eruids tras la CDEP. La procentuala respectiva figurescha sin la glista da contribuziuns CSSS.

Cun quest project da lescha vul il chantun Grischun mintgamai pajar 100 pertschient da la contribuziun CSSS respectiva per mintga studenta u student cun domicil CSSS en il Grischun. Per curs preparatorics EP ed EPS vegn pajada ina contribuziun da 3000 francs. Questa contribuziun correspunda a la media da tut las furmaziuns SSS a temp parzial ch'i dat actualmain.

La pauschala da basa na cuvra betg tut ils custs che resultan per l'instituziun. La pauschala da basa per il nettegiament, il mobigliar ed il mantegniment da l'edifizi sco er per cuvrir ils custs d'administraziun vegn perquai auzada per 20 pertschient.

Ultra da quai vegn pajada ina pauschala per il svilup da l'organisaziun. Quella garantescha che las investiziuns en la digitalisaziun (p.ex. blended learning, software e hardware da la IT), en il svilup da l'organisaziun e per indrizs pli pitschens, per renovaziuns u per equipments vegnian cuvidas cun questa pauschala. Perquai ch'i na dat en l'entira Svizra naginas valurs directives en quest connex, s'orientescha la contribuziun respectiva a las valurs da las instituziuns da furmaziun chantunalas e duai importar 4000 francs per onn per mintga persona che studegia a temp cumplain sco er a temp parzial. Ultra da quai datti la pussaivladad da dumandar contribuziuns d'investiziun per mesiras architectonicas pli grondas, sco per renovaziuns u per edifizis novs che custan 400 000 francs u dapli.

Per explitgar pli detagliadamain la contribuziun pauschala, vegn preschentà il suandant exempel da calculaziun per ina instituziun:

L'instituziun A instruescha 55 studentas e students en economia, furmaziun SSS (a temp cumplain). Da quels èn 42 studentas e students cun domicil CSSS en il Grischun e 13 studentas e students extrachantunals. Durant il medem temp vegn er realisada la furmaziun fiduziari EP cun 14 studentas e students cun domicil CSSS en il Grischun e cun in student extrachantunal.

Tenor las contribuziuns semestralas actualas a las furmaziuns SSS per ils onns da studi 2023/24 e 2024/25 (glista CSSS) è decisiv il «Sectur 3: Economia SSS, economia da manaschi».

Sectur 3: Economia SSS	Temp parzial	Temp cumplain
Contribuziun 50 %		
Economia da manaschi	2200 francs	–

Tenor la tabella qua sutvart guarda il quint pia ora sco suonda: Las contribuziuns semestrilas en il sectur economia importan 2200 francs. Quai correspunda a 50 pertschient dals custs incassads. Perquai ch'il chantun paja 100 pertschient en il sectur SSS, vegn la contribuziun semestriala da las studentas e dals students SSS augmentada a 4400 francs, e tar las studentas ed ils students EP vegn la contribuziun fixada a 3000 francs. L'instituziun A survegn, sin basa da la contribuziun pauschala proponida, 768 320 francs per in onn. Quai correspunda ad ina pauschala da 14 420 franca per mintga studenta u student SSS e da 11 620 francs per mintga studenta u student EP/EPs.

	Contribuziun CSSS	Total
Studentas e students SSS cun domicil CSSS en GR: 42	2 semesters a mintgamai 4400 francs	369 600 francs
Studentas e students EP cun domicil CSSS en GR: 14	2 semesters a mintgamai 3000 francs	84 000 francs
<i>Subtotal</i>		<i>453 600 francs</i>
Mantegniment da l'edifizi e custs d'administraziun	20 % dal subtotal	90 720 francs
Pauschala per il svilup da l'organisaziun (cuvra investiziuns fin 400 000 francs)	56 studentas e students a mintgamai 4000 francs	224 000 francs
Total		768 320 francs
Correspunda ad ina pauschala per persuna:		
per studentas e students SSS		14 420 francs
per studentas e students EP / EPs		11 620 francs

Co che las autezzas da las contribuziuns sa midassan en cas d'ina midada a la finanziaziun pauschala tar las SSS actualas en il Grischun, è preschentà en il chapitel V.

4.3 Pauschalas supplementaras e finanziaziuns da subject

Las pauschalas supplementaras vertentas han la finamira da promover curs e furmaziuns che na vegnan – per motivs economics – betg purschids en il Grischun.

Per las instituziuns cun finanziaziun pauschala èn previsa pauschalas supplementaras per sustegnair la realisaziun da furmaziuns SSS e curs che han pli pauc che 10 participantas e participants u ch'èn d'ina impurtanza per l'economia regiunala. Decisiv per questas pauschalas supplementaras è il dumber da studentas e students cun domicil CSSS en il Grischun.

Per sustegnair las studentas ed ils students en il Grischun duain vegnir introducidas duas finanziaziuns da subject.

Per las instituziuns cun finanziaziun da deficit sco er per las instituziuns cun finanziaziun pauschala duai vegnir introducida ina finanziaziun da subject che ha la finamira da reducir las taxas da studi per las studentas ed ils students cun domicil CSSS en il Grischun. En quest connex vegn pajada a las instituziuns in import che sto anc vegnir definì (10 fin 20 per-tschient da las taxas da studi) per mintga studenta u student cun domicil CSSS en il Grischun. Quest import sto alura vegnir bunifitgà cumplainamain a lur taxas da studi.

En il senn da l'egualitad da las schanzas duai plinavant pudair vegnir pajada en cas excepziunals – en il sector da la finanziaziun da subject menziunada – ina contribuziun da la medema autezza a studentas e students cun domicil civil en il Grischun, sch'i na vegn, en in sector, betg purschì ina furmaziun SSS u in curs preparatoric en il Grischun. Las paucas personas cun domicil civil en il Grischun ch'èn pertutgadas da quai, pon uschia medemamain profitar d'ina reducziun da las taxas da studi, cumbain ch'ellas frequentan la furmaziun ordai-fer il chantun. La midada al domicil civil duai avair l'effect, che er studentas e students ch'èn pir dacurt vegnids a star en il Grischun, duain pudair profitar da las reducziuns da las taxas. En cas dal criteri «domicil CSSS en il Grischun» pon vegnir resguardadas mo quellas persunas, che abitan gia dapi 2 onns en il Grischun (tenor l'art. 5 CSSS). Ils detagls vegnan reglads sin il stgalim da l'ordinaziun.

4.4 Contribuziuns per investiziuns architectonicas

La regulaziun proponida concernent las contribuziuns per investiziuns architectonicas corresponda exactamain a la regulaziun da l'art. 45 LFurm vertent. A las instituziuns da la furmaziun professiunala superiura cun finanziaziun da deficit pon vegnir concedidas contribuziuns a partir d'ina investiziun minimala da 200 000 francs.

Er las instituziuns da furmaziun professiunala superiura cun finanziaziun pauschala pon dumandar contribuziuns d'investiziun. Pervia da la pauschala per il svilup da l'organisaziun vegn l'investiziun minimala per survegnir ina contribuziun correspondententa però auzada qua sin 400 000 francs.

4.5 Finanziaziun senza renconuschientscha dal dretg da contribuziuns

Senza renconuschientscha dal dretg da contribuziuns paga il chantun a las instituziuns da la furmaziun professiunala superiura las contribuziuns CSSS ch'èn fixadas per studentas e students cun domicil CSSS en il Grischun en las singulas furmaziuns SSS.

Sch'ina instituziun da la furmaziun professiunala superiura porscha en il chantun Grischun pliras furmaziuns SSS u plirs curs en differentas branschas, po ella dumandar la Regenza da renconuscher il dretg da contribuziuns.

III. Remartgas davart las singulas disposiziuns

Art. 1 Champ d'applicaziun ed object

Al. 1 ed al. 2

La lescha sa drizza a las instituziuns da la furmaziun professiunala superiura. Quellas ston esser renconuschidas dal chantun, per survegnir contribuziuns chantunalas ed eventualas contribuziuns supplementaras.

Al. 3

La suletta scola specialisada superiura purtada dal chantun en il Grischun è actualmain il Center da furmaziun per la sanadad ed ils fatgs socials (CFSS). Per el vala la Lescha davart lieus da scolaziun en ils fatgs da la sanadad e socials (LLSS; DG 432.000). Ils fatgs che n'èn betg reglads en la LLSS vegnan reglads en la lescha qua avant maun e, sche necessari, en l'ordinaziun executiva appartegnenta.

Art. 2 Intent

La lescha ha la finamira proveder las differentas branschas da l'economia grischuna cun personas specialisadas e caders. Uschia ademplescha il chantun Grischun sia incumbensa da sustegnair subsidiarmain la furmaziun professiunala superiura.

Art. 3 Transfer da savida e da tecnologia

Al. 1

La furmaziun professiunala superiura è orientada a la pratica ed intermediéscha en emprima lingia enconuschientschas specificas dals differents secturs professiunals. Ella promova cumpetenzas specificas e cumpetenzas da manar glied ch'èn orientadas al martgà da la-vur, e rinforza il TST.

Al. 2

Ultra da la colliaziun cun la pratica han er la vischinanza ed il barat cun las instituziuns dal sector da las scolas autas e da la perscrutaziun sco er dal stgalim secundar II ina gronda impurtanza. Questa collavuraziun tranter il sector da scola auta e las instituziuns da la furmaziun professiunala superiura vegn menziunada explicitamain sco pendant er en la LSAP (art. 4 al. 1 ed art. 26 al. 1 LSAP).

Art. 4 Scola spezialisada superiura existentia

Il CFSS ch'è actualmain l'unica scola spezialisada superiura purtada dal chantun, duai vegnir menziunà spezialmain en quest artigel. Per il CFSS vala specificamain la LLSS.

Art. 5 Fundaziun e serrada da scolas spezialisadas superiuras

Tenor l'al. 1 duai il Cussegl grond avair la cumpetenza da stgaffir novas scolas spezialisadas superiuras sco er da serrar scolas spezialisadas superiuras existentas che vegnan purtadas dal chantun.

Analogamain a las duas scolas autas che vegnan purtadas dal chantun (Scola auta da pedagogia dal Grischun [SAPGR] e Scola auta spezialisada dal Grischun [SASGR]) èn las scolas spezialisadas superiuras che vegnan purtadas dal chantun concepidas sco instituts autonomns da dretg public chantunal (al. 2).

Art. 6 Renconuschientscha dal dretg da contribuziuns

En quest artigel èn descrittas pli detagliadamain las premissas che ston esser ademplidas, per che la Regenza possa renconuscher il dretg da contribuziuns d'ina nova scola spezialisada superiura u d'ina nova purschida.

Per quest intent sto la Regenza avair la pussaivladad da finanziar scolas spezialisadas superiuras che vegnan fundadas da nov (art. 5 al. 1) ubain lur purschidas. Per in proceder reglà ston perquai esser ademplidas las disposiziuns descrittas.

Art. 7 Organisaziun

Al. 1

Il cussegl da scola è in organ strategic, che realisescha sin plaun strategic quai che cuntegna elements concepziunals, executivs e controllants. La cumposiziun dal cussegl da scola sto vegnir tschernida uschia, ch'i vegnan cuvridas las cumpetenzas (professionalas e finanzialas) e las abilitads directivas ch'i dovra per garantir la direcziun strategica necessaria da l'instituziun. Ultra da quai sto vegnir garantida ina colliaziun uschè directa sco pussaivel cun las branschas e cun ils applitgaders regionalis.

Il cussegl da scola sto procurar per la realisaziun da l'incarica da prestaziun e duai agir en quest connex sco collegi. Latiers tutgan incumbensas sco per exempel la deliberaziun dal preventiv (per regla sa tracti qua d'in preventiv annual), dal quint annual e dal rapport annual per mauns da la Regenza.

La direcziun da scola è cumpetenta e responsabla per la direcziun operativa e pedagogica da la scola spezialisada superiura. En il reglament d'organisaziun ch'il cussegl da scola sto relaschar, stoi vegnir reglà, co che la direcziun generala vegn concepida en detagl.

Art. 8 Instruments directivs

Al. 1

Tenor quest sboz da lescha è l'incarica da prestaziun, che dura per regla 4 onns, l'instrument da direcziun e da coordinaziun tranter la Regenza e la scola spezialisada superiura. A maun da finamiras e d'indicaturs definids regla l'incarica da prestaziun la purschida da furmaziun concreta, la budgetaziun sco er il rendaquint e prescriba la controlla concernent l'adempament da las finamiras tenor ils indicaturs fixads.

Art. 9 Scolas spezialisadas superiuras existentas

Al. 1

Tar las scolas spezialisadas superiuras betg purtadas dal chantun che han gia in contract da basa quintan actualmain las suandantas instituziuns en il chantun Grischun:

- Academia Engiadina SA (AESA)
- EHL Swiss School of Tourism & Hospitality (EHL SSTH Passugg)
- Scola spezialisada superiura da pedagogia sociala (SSS Zizers)
- Scola spezialisada superiura da la Svizra Sidorientala (ibW)

Per questas quatter instituziuns ha il chantun renconuschì il dretg da contribuziuns.

Art. 10 Renconuschientscha dal dretg da contribuziuns d'instituziuns betg purtadas dal chantun

Quest artitgel circumscriva las cumprovas ch'ina instituziun da la furmaziun professiunala superiura sto furnir, per che la Regenza possia renconuscher il dretg da contribuziuns. Ils criteris che ston vegnir ademplids servan a garantir la qualidad da la purschida.

Art. 11 Midada dal purtader

Ils criteris per in'eventuala midada d'ina instituziun betg purtada dal chantun en ina instituziun purtada dal chantun vegnan fixads da la Regenza sin il stgalim d'ina ordinaziun. Sch'igl è en l'interess public, exista pia la pussaivladad ch'il chantun daventa purtader d'ina instituziun privata da la furmaziun professiunala superiura. Quai pertutga unicamain las instituziuns che han gia purschidas per furmaziuns SSS. Sch'ina instituziun porscha sulettamain curs preparatorics che servan ad acquistar in examen federal EP u EPS, na po questa instituziun betg vegnir transferida en ina instituziun purtada dal chantun.

Art. 12 Instruments directivs

Auter che tar instituziuns che vegnan purtadas dal chantun (direcziun cun incarica da prestaziun tenor l'art. 8), vegnan las instituziuns da la furmaziun professiunala superiura che na vegnan betg purtadas dal chantun, manadas tenor l'al. 1 cun in contract da basa che dura per regla 4 onns.

L'al. 2 circumscriba ils cuntegns che ston vegnir reglads en il contract da basa.

L'al. 3 fixescha, ch'il departament ha la cumpetenzza per far contracts annuals.

Art. 13 Strategia da la furmaziun professiunala superiura

La strategia chantunala per la furmaziun professiunala superiura vegn elavurada cun integrar ils acturs involvids ed en stretga coordinaziun cun ils departaments. Uschia vegn garantida la coerenza tar las autras strategias chantunalas. Sco la Strategia da scola auta e da perscrutaziun (SS&P) illustrescha er la Strategia da la furmaziun professiunala superiura las finamiras chantunalas per il sector terziar.

En il rom da la Strategia da la furmaziun professiunala superiura vegni definì, tge purschidas da la furmaziun professiunala superiura che duain vegnir offeridas, e quai resguardond ils interess da l'economia regiunala.

L'art. 14 na dovra naginas ulteriuras explicaziuns.

Remartgas introductivas davart la finanziaziun

Las scolas spezialisadas superiuras purtadas dal chantun vegnan manadas cun ina incarica da prestaziun e cun ina contribuziun globala.

Tut las instituziuns betg purtadas dal chantun ch'existan oz, vegnan sustegnids tras il chantun cun la finanziaziun da deficit. Da nov duain ellas pudair tscherner, sch'ellas vulan midar ad ina finanziaziun pauschala u restar tar la finanziaziun da deficit. En cas d'ina eventuala midada a la finanziaziun pauschala, n'èsi da princip betg pussaivel da midar enavos a la finanziaziun da deficit.

Eventualas novas instituziuns da la furmaziun professiunala superiura betg purtadas dal chantun cun sedia en il chantun Grischun, che duain obtegnair la reconuschienscha dal dretg da contribuziuns, vegnan sustegnidas cun la finanziaziun pauschala.

Art. 15 Finanziaziun globala

En la furmaziun terziara vegnan las instituziuns purtadas dal chantun (SAPGR, SASGR e CFSS) sustegnidas cun ina finanziaziun globala (incarica da prestaziun cun contribuziun globala).

Perquai ch'il CFSS vegn purtà dal chantun, han la Regenza ed il parlament dapli pussaivladads da prender influenza e dapli cumpetenzas, en cumparegliaziun cun las instituziuns che na vegnan betg purtadas dal chantun (p.ex. nominar il post da revisiun, approvar resp. prender enconuschienscha dal quint annual e dal rapport annual e.u.v.). Per quest motiv na vegn l'instrument da l'incarica da prestaziun cun contribuziun globala betg applitgà tar instituziuns betg purtadas dal chantun.

Art. 16 Finanziaziun pauschala

La finanziaziun pauschala dependa da la prestaziun. La pauschala da basa sa referescha a las contribuziuns CSSS (guardar chapitel 4.1) e vegn pajada per mintga studenta u student cun domicil CSSS en il Grischun. La definiziun dal domicil CSSS d'ina persuna sa drizza tenor la Cunvegna interchantunala davart las contribuziuns per las scolaziuns da las scolas spezialisadas superiuras (CSSS)

La pauschala per il svilup da l'organisaziun vegn calculada sin basa da valurs d'experien-tscha da las instituziuns da furmaziun chantunalas. Questa pauschala vegn utilisada er per indrizs pli pitschens (p.ex. mobigliar e.u.v.) e per equipments. Concernent las contribuziuns pli grondas per investiziuns architectonicas e per l'equipament stoi vegnì renvià a l'art. 23 dal sboz da la lescha.

Art. 17 Pauschalas supplementaras en cas d'ina finanziaziun pauschala

Las pauschalas supplementaras sa drizzan exclusivamain a las instituziuns da la furmaziun professiunala superiura cun dretg da contribuziuns renconuschì, ma betg purtadas dal chan-tun.

Art. 18 Pauschalas da subject

La pauschala da subject tenor l'al. 1 duai avoir l'effect, che las studentas ed ils students cun domicil CSSS en il Grischun survegnan ina reducziun da las taxas da studi, sch'els frequen-tan ina furmaziun SSS.

En l'al. 2 vegn introducì in nov instrument a favur da las studentas e dals students cun domi-cil civil (concernent il domicil guardar las explicaziuns en il chapitel 4.3) en il Grischun, che absolveschan ina furmaziun SSS ordaifer il chantun. La Regenza maina ina glista cun furma-ziuns SSS che na vegnan dapi almain 3 onns betg purschidas en il Grischun d'ina instituziun da la furmaziun professiunala superiura.

Las studentas ed ils students dals curs preparatorics per in examen professiunal federal u in examen professiunal superiur federal vegnan gia sustegnids tras la Confederaziun cun ina finanziaziun da subject.

Art. 19 Finanziaziun da deficit ed

Art. 20 Deficit da gestiun e cumpensaziun dal deficit

Da la contribuziun dals purtaders tenor l'art. 39 LFurm vegni desistì. Tenor quest artitgel ston ils purtaders privats da scolas spezialisadas superiuras che porschan la furmaziun supple-mentara professiunala sco in element essenzial da lur activitad, prestar in'atgna contribuziun da 2,5 pertschient dal deficit da gestiun. En il rom da la calculaziun da las contribuziuns tras il UMS èsi sa mussà, che las instituziuns da las scolas spezialisadas superiuras han pli e pli

grondas difficultads da sa procurar lur contribuziun da 2,5 pertschient ch'è fixada en la lescha.

Art. 21 Midada a la finanziaziun pauschala

Per che las instituziuns da la furmaziun professiunala superiura existentas possian s'orientar da nov, èsi necessari da dar la pussaivladad da midar la finanziaziun. La finanziaziun da deficit stat oravant tut per la segirezza da planisaziun, ha però ina libertad d'agir limitada per il svilup da l'organisaziun.

Per evitar fauss impuls n'èsi da princip betg pussaivel da midar enavos a la finanziaziun da deficit. En cas excepziunals motivads (p.ex. en cas d'ina midada considerabla da la structura) po ina instituziun cun finanziaziun pauschala dumandar la Regenza da vegnir sustegnida anc ina giada en il rom da la finanziaziun da deficit.

Art. 22 Pajament da contribuziuns a las furmaziuns SSS

Sch'ina furmaziun SSS cun dretg da contribuziuns reconuschì vegn purschida en il Grischun d'ina instituziun da la furmaziun professiunala superiura senza dretg da contribuziuns reconuschì, lura survegn l'instituziun las contribuziuns semestrilas fixadas tenor la CSSS. Ina instituziun extrachantunala da la furmaziun professiunala superiura po per exempel portar furmaziuns SSS en il chantun Grischun, senza ch'ella ha in dretg da contribuziuns reconuschì. Per studenta u student cun domicil CSSS en il Grischun vegn pajada a l'instituziun la contribuziun fixada tenor la curvegna CSSS.

Art. 23 Contribuziuns per investiziuns architectonicas

Quest artitgel correspunda essenzialmain a la regulaziun tenor l'art. 45 LFurm vertent. Per las instituziuns da la furmaziun professiunala superiura cun ina finanziaziun da deficit importa l'investiziun minimala sco fin ussa 200 000 francs.

Er las instituziuns da furmaziun professiunala superiura cun finanziaziun pauschala pon dumandar contribuziuns d'investiziun. Pervia da la pauschala per il svilup da l'organisaziun, che po er vegnir utilisada per far investiziuns pli pitschnas per indrizz e per equipments, è l'investiziun minimala perquai vegnida auzada in pau sin 400 000 francs.

Art. 24 Chasas da dimora e mensas

L'al. 1 correspunda areguard il cuntegn a l'art. 30 al. 1 LFurm. Tenor l'al. 2 vegnan concedidas contribuziuns er a la construcziun ed a l'equipament da mensas.

Art. 25 Contribuziuns per la collavuraziun e per promover il TST

La disposiziun duai facilitar l'incumbensa dal TST, menziunada en il sboz da lescha (art. 3), tranter l'instituziun da la furmaziun professiunala superiura domiciliada en il chantun ed il

sector da scolas autas sco er cun l'economia. En l'al. 1 pon vegnir concedidas contribuziuns per projects da cooperaziun en il sector da furmaziun. L'al. 2 regla las contribuziuns a favur da projects da perscrutaziun e da svilup orientads a l'applicaziun cun participaziun da l'economia e d'ina federaziun da branscha. Las contribuziuns tenor l'al. 2 pon vegnir concedidas mo, sche almain ina federaziun da branscha cofinanziescha il project da perscrutaziun e da svilup e sch'il project na vegn betg finanzià cumpletmain u parzialmain cun autras contribuziuns chantunalas.

Ils art. 26 ss. na dovran naginas ulteriuras explicaziuns.

IV. Midadas en auters relaschs

La LFurm vertenta cuntegna disposiziuns concernent la furmaziun professiunala superiura che ston vegnir transferidas en la nova LFPS e perquai vegnir abolidas en la LFurm (art. 26, art. 27 ed art. 39). Las midadas proponidas en quest auter relasch èn per part da natira terminologica (p.ex. art. 14 al. 1 ed art. 20 al. 1) u da natira redacziunala (p.ex. art. 6 al. 3 ed art. 14 marginala). Particularmain vegnan actualisadas noziuns e formulaziuns antiquadas. En quest regard na dovri nagins ulteriurs commentaris.

Las disposiziuns che vegnan midadas materialmain, vegnan explitgadas pli detagliadamain en quai che suonda.

Art. 5 Organs da la scola

A favur da la chapibladad duai l'al. 1 cifra 3 vegnir formulà da nov e cumpletà. Il post da revisiun na dat betg rapport a l'uffizi, mabain al gremi cumpetent da la scola. Quel sto consegnar il rapport a l'uffizi. En il passà ha quai procurà per intschertezzas, perquai ch'il post da calculaziun è vegnì considerà pliras giadas sco post da revisiun, ubain ch'i vegniva partì dal fatg, ch'il post da revisiun dettia rapport a l'uffizi. Cun la formulaziun «La scola inoltrescha a l'uffizi il rapport ensemen cun il quint annual» vegn quest process exprimì en moda pli chapibla.

Art. 8 Diriger las prestaziuns cun agid d'ina incarica da prestaziun

Ils meds finansials vegnan fixads en il contract annual e betg en il contract da basa. Percunter regla il contract da basa tranter auter las prescripziuns per la budgetaziun sco er per la direcziun dal manaschi e per la contabilitad. Sut quest aspect sto l'al. 2 vegnir precisà correspondentamain.

Art. 25 Admissiun

Tenor l'al. 1 vertent decida l'uffizi davart l'admissiun a la procedura da qualificaziun suenter avoir consultà ils lieus d'emprender. En la pratica na relascha l'uffizi dentant en ils pli blers cas nagina disposiziun concernent l'admissiun a la procedura da qualificaziun. Las emprendistas ed ils emprendists cun in contract d'emprendissadi (furmaziun reglada) vegnan admissas automaticamain. L'al. 1 duai vegnir formulà da nov en quel senn, ch'i vegn renvià – concernent l'admissiun a la procedura da qualificaziun – a las prescripziuns federalas davart la furmaziun professiunala da basa.

Per persunas senza contract d'emprendissadi, quai vul dir per persunas ordaifer ina furmaziun reglada (p.ex. tenor l'art. 34 al. 2 LFPr en cumbinaziun cun l'art. 32 resp. l'art. 31 LPPr), duai vegnir stgaffi in nov al. 1bis. Quel fixescha, che las candidatas ed ils candidats che s'annunzian per ina procedura da qualificaziun ordaifer ina furmaziun reglada, survegnan da l'uffizi – sche las premissas èn ademplidas – ina disposiziun d'admissiun (art. 32 OFPr) u ina disposiziun d'attribuziun (validaziun da las prestaziuns da furmaziun tenor l'art. 31 OFPr).

Art. 30 Chasas da dimora e mensas

En quest regard regla l'art. 44 da l'Ordinaziun da finanzas dal chantun Grischun (OFC; DG 710.110) las cumpetenzas da la Regenza sco er dals departaments e dals posts da servetsch da far expensas. I duai vegnir desistì d'ina regulaziun divergenta da las cumpetenzas respectivas da far expensas. Perquai sto l'al. 1 vegnir formulà en moda averta. Il medem vala per l'art. 31 al. 2 sco er per l'art. 43 al. 1 ed al. 2.

Art. 31 Ulteriuras mesiras

Il «accumpagnament individual professiunal per emprendistas e per emprendists che frequentan ina furmaziun fundamentala cun attest» tenor l'al. 2 cifra 1 tutga tar las activitads operativas da las scolas professiunalas spezialisadas, ch'èn vegnidas definidas en il rom da las incaricas da prestaziun, ed è gia reglà sin plaun federal (art. 10 al. 4 ed al. 5 OFPr). Il passus respectiv po vegnir stritgà senza cumpensaziun.

Art. 39 Contribuziuns d'instituziuns responsablas privatas

Sco gia menziunà al cumenzament sto l'art. 39 d'ina vart vegnir abolì pervia da la separaziun da las basas legalas e da l'autra vart pervia da la refurma da la gularizaziun da finanzas en il chantun Grischun.

Art. 44 Procedura

Pervia da la refurma da la gularizaziun da finanzas en il chantun Grischun scrodan las contribuziuns communalas tenor l'al. 1. Per quest motiv sto lur menziun vegnir stritgada.

Art. 48 2. procedura da qualificaziun

Illes alineas 1 e 2 pon vegnir reunids en in alinea. Illes custs da material e da locaziun per locals varieschan fermamain, tut tenor furmaziun da basa, e n'han betg per tut ils manaschis d'emprendissadi la medema grevezza finanziaria. Perquai duai la Regenza survegnir la pussaivladad da fixar in'atezza maximala dals custs che vegnan adossads, quai en il rom d'ina disposiziun cun caracter da pussaivladad en il senn da l'al. 2 che vegn proponì da nov. Questa pussaivladad duai er exister per proceduras da qualificaziun da personas senza contract d'emprendissadi.

Art. 50 Via giudiziala

En connex cun decisiuns concernent cuntravenziuns cunter disposiziuns da la procedura da qualificaziun è la via giudiziala actualmain reglada en las Directivas davart las proceduras da qualificaziun da la furmaziun fundamentala professiunala, ch'èn vegnidas relaschadas dal Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient. Da nov duain tals objects da contestaziun vegnir integrads en il catalog tenor l'art. 50 al. 2. En l'alea numnà ston ultra da quai las «decisiuns concernent la nunreussida da l'examen final» vegnir precisadas cun «decisiuns concernent la nunreussida da la procedura da qualificaziun cun examen final», quai sa basond sin la terminologia dal dretg federal.

Art. 52 Retratga da la permissiun d'instruir

Quest artitgel sto vegnir abolì senza cumpensaziun. Illes diploms d'instrucziun vegnan emess da las instituziuns da furmaziun e betg dal departament. En cas d'ina eventuala retratga da la permissiun d'instruir na po il departament consequentamain ni far ina remartga en il diplom d'instrucziun ni emetter in nov diplom d'instrucziun suenter la revocaziun d'ina retratga. En la pratica vegn probablmain adina schliada la relaziun da lavur, sch'ina persuna d'instrucziun ha ina qualificaziun manglusa. En l'instituziun da furmaziun respectiva ha quai il medem effect sco la retratga da la permissiun d'instruir.

V. Consequenzas finanzialas e persunalas

1. Consequenzas finanzialas

Illes custs finanzials consecutivs directs dal nov relasch a quint dal chantun Grischun vegnan ad importar circa 2,2 milliuns francs per onn.

La nova lescha n'ha betg l'intent d'integrar spezialitads actualas u novas metodos betg cumprovadas en il sector da la furmaziun professiunala superiura. Ella po però gidar a stgaffir sinergias, quai tras ina reacziun a temp sin il basegn da las branschas u tras ina collavuraziun pli vasta da las instituziuns da la furmaziun professiunala superiura cun scolas autas e

cun instituts da perscrutaziun. Las instituziuns da la furmaziun professiunala superiura èn partenaris impurtants per ils intents da la politica chantunala economica e regionala e ston vegnir includidas.

La Regenza parta dal fatg, ch'i vegnian stgaffidas – cun la nova lescha – las meglras cundiziuns generalas pussaivlas per tut ils purschiders en il chantun, per uschia pudair cuntanscher ina finanziaziun fundamentala stabila per tut las furmas d'instituziuns purtadras. Ultra da quai duain las scolas autas chantunales furmar pli savens cooperaziuns d'interess cun las scolas spezialisadas superiuras ch'èn activas en il chantun.

Il chantun Grischun vesa la rolla impurtanta da la furmaziun professiunala superiura ed ha l'intent da rinforzar quest sector essenzial cun ina legislaziun ch'è unica en Svizra.

Per che las scolas spezialisadas superiuras, che han mintgina ina grondezza ed in spectrum da purschidas different, possian sa sviluppar vinavant il meglia pussaivel sut las sfidas actualas, vegn introducida ina nova furma da finanziaziun, la finanziaziun pauschala per instituziuns da la furmaziun professiunala superiura cun dretg da contribuziuns reconuschì. La contribuziun pauschala vegn calculada sin basa da las contribuziuns CSSS fixadas ed ha la finamira d'utilisar ina mesura da referenza per il sector dals custs da furmaziuns SSS, che vegn reconuschida en l'entira Svizra.

Per promover las scolas spezialisadas superiuras actualas en il chantun duai er la finanziaziun da deficit vegnir adattada. La contribuziun dals purtaders, ch'è fixada en la lescha e che importa 2,5 pertschient dal deficit da gestiun, duai scrudar en l'avegnir per las scolas spezialisadas superiuras.

Las expensas supplementaras che vegnan preschentadas qua sutvart, sa refereschian ad ina perioda da 4 onns a partir da l'entrada en vigur probabla da la lescha, il 1. da schaner 2027. Perquai che la ibW ha menziunà l'intenziun d'eventualmain vulair midar il sistem da finanziaziun (da la finanziaziun da deficit a la finanziaziun pauschala a partir dal 1. da schaner 2027), è questa consequenza finanziaria vegnida resguardada en las calculaziuns. A partir da l'onn 2030 restan ils custs supplementars da var 2,2 milliuns francs pli u main sin il medem nivel.

	Basas da planisaziun per custs supplementars liads a l'intent LFPS	Custs en francs				
		2027	2028	2029	2030	Total
1	Scrudada da la contribuziun dals purtaders da 2,5 %	280 000	280 000	280 000	280 000	1 120 000
2	Custs supplementars per contribuziun pauschala (calculads sin basa dals dumbars da studentas e students dal 2023 a las scolas spezialisadas superiuras existentas)	500 000	500 000	800 000 ¹	800 000 ¹	2 600 000
3	Pauschalas supplementaras e da subject²	500 000	800 000	1 000 000	1 000 000	3 300 000
4	Promoziun da la collavuraziun e coordinaziun Eventuals custs supplementars per mesiras concernent la promoziun da la collavuraziun e da la coordinaziun tranter las singulas instituziuns cun purschidas da la furmaziun professiunala superiura (art. 28 al. 1).	100 000	100 000	100 000	100 000	400 000
	Total dals custs supplementars per la perioda 2027–2030	1 380 000	1 680 000	2 180 000	2 180 000	7 420 000

¹ En l'augment da l'onn 2028 a l'onn 2029 èsi vegnì resguardà, ch'ina ulteriura scola spezialisada superiura mida eventualmain da la finanziaziun da deficit a la finanziaziun pauschala.

² En las contribuziuns che s'augmentan fin l'onn 2029 èsi vegnì resguardà, ch'i vegnan pli savens manadas classas cun pli paucas studentas e students, e che la pauschala da subject nov introducida daventa pli enconuschenta, quai che augmenta la motivaziun, uschia che dapli personas absolveschan ina purschida da la furmaziun professiunala superiura.

Las adattaziuns en la LFurm n'han naginas consequenzas finanzialas per il chantun Grischun.

Per las vischnancas e per las regiuns na resultan nagins custs supplementars.

2. Consequenzas persunalas

Il basegn da persunal en il sector administrativ da la furmaziun professiunala superiura tar il UMS vegn eventualmain a s'augmentar per 0,4 plazzas da lavur. L'elavuraziun da las dumondas da project per coordinar il transfer da savida e da tecnologia (TST) tranter ils differents stgalims da furmaziun entaifer la furmaziun terziara ed il stgalim secundar Il sco er la promoziun da la cooperaziun cun integrar las organisaziuns dal mund da lavur vegn – sco nov sector da lavur – a chaschunar dapli custs e lavur.

Il project n'ha naginas consequenzas finanzialas directas per las vischnancas resp. per las regiuns.

VI. Valitaziun da las consequenzas da la regulaziun (VCR)

En cas d'ina finanziaziun pauschala po quest relasch esser relevant per las finanzas dal chantun Grischun. El na cuntegna però naginas regulaziuns restrictivas e naginas implicaziuns economicas evidentas. Perquai pon ins desister da valitar las consequenzas da la regulaziun.

VII. Buna legislaziun

Ils princips da la «buna legislaziun» tenor las prescripziuns da la Regenza (cf. conclus da la Regenza dals 16 da november 2010, prot. nr. 1070/2010) vegnan observads en quest project da lescha.

VIII. Plan da termins

Igl è previs ch'il Cussegl grond tractia il project en la sessiun d'avrigl 2026. Plinavant èsi previs da metter en vigur questa lescha il 1. da schaner 2027.